

Et TEMA fra www.dreieskiva.com - Roald's rom i rommet.

Brytes bildet brytes budskapet

Roald Kvam © 2008

Artikkelen ble først publisert som et debattinnlegg i "Budbæreren" i mars 2004.

Kjære Gunnar Johnsen, pastor i Oslo Storbymenighet og min gode medstudent på praktikum ved Studiesenteret. Vi har samtalt mye om lederskapsmodeller og du har også vært tydelig i det offentlige rom, via Budbæreren, på hvilke "briller" du har på deg når du ser etter den gode menighetsordning og ledermodell. "Brillene" dine er, slik jeg leser deg, sterkt farget av **demokratiske prinsip** og minimalt av **autoritets- og underordningsprinsippet** (- omtalt som "Kefale-struktur" av redaktør Per Eriksen i Budbæreren, nr 3, 8.februar 2004, s. 15).

Jeg vet igjennom gode samtaler at vi vinner et felles rom når vi nærmer oss **nådegaveprinsippet** som grunnleggende viktig om menigheten skal vinne seg et lederskap etter Guds hjerte. Men vi er uenig i det at også autoritets- og underordningsprinsippet er en viktig del av det rekrutteringsfilter som skal kvalitetssikre tjenesten som "hyrde- og lærer" for menigheten. Det gjør at vi opererer med ulike valgbarhetskriterier og bygger da to vesensforskjellige ledermodeller. Kan begge bygges på Guds ord? Selv kan jeg ikke finne begge igjen i Guds ord.

Guds ord forteller oss gjennom nådegaveprinsippet at alle som tror på Jesus er invitert inn i menighetsbyggende arbeid som lemmer på legemet (1Kor 12, Rom 12). Alle er like viktige og likestilt i verdi for legemet. Men ingen er likestilt i betydningen identiske roller. Og ingen får anledning å velge sin egen rolle. For alle som en må vi gå tre steg inn mot en eventuell tjeneste i menigheten:

1. Vi velges av Gud gjennom utrustning og indre kall.
2. Vi velges av menigheten på Guds vegne gjennom ytre kall.
3. Vi må kryss-sjekke med Guds ord om vi virkelig har anledning til å utøve den type tjeneste vi inviteres inn i av menigheten.

Alle som vil utøve en tjeneste i menigheten trenger å gå disse tre stegene inn i tjenesten. Det siste er det viktigste, for Guds ord kan ikke ta feil. Det kan menigheten, også med "kvalifisert demokrati" (bygd på troens bekjennere). Det kan du og jeg, vår fornuft og våre følelser. Dersom du står tilbake med bare to av tre mulige, kan det bety at du ikke bør trenge deg inn i den aktuelle tjenesten. Har du ikke grunnlag i Guds ord for å ta steg 3, betyr det at du ikke bør utøve den aktuelle tjenesten, selv om en menighet skulle invitere deg til det.

Så til valgbarhetskriteriet: Spørsmålet Synoden behandler dreier seg om hvem som kan kalles til å en "hyrde- og lærertjeneste" i menigheten. Hadde vi bare fått nådegaveprinsippet, ville saken vært enkel som $2+2=4$. Alle som tror på Jesus vil da være valgbar og det vi omtaler som "kvalifisert demokrati" vil fungere som det rekrutteringsfilter som skal kvalitetssikre lederskapet i menigheten.

Men nå har vi også fått autoritets- og underordningsprinsippet, og det skal ifølge Guds ord fungere som et filter for rekrutteringen av personer til "hyrde- og lærertjenesten" i menigheten. Dette prinsippet har fått være rekrutteringsfilter helt ifra den første menigheten og til idag. Jeg ser ingen nyvinninger innen teologien, og absolutt ikke i samfunnet for øvrig (med unisex, tanken om kjønn som kulturbestemt begrep, latterliggjøring av ekteskapet, opphoping av gutter på 30+ og lengselen etter fedre), som tilsier at det skal legges bort. Tvert om! MEN, jeg ser at vi har gitt oss selv støy ifra to høytalere som gjør at det gode i dette blir vanskelig å kommunisere.

For det første har vi selv misbrukt rekrutteringsfilteret idet vi for ofte har sett etter mannlige høvdinger, mens vi skulle filtrert igjennom åndelige fedre som prøves på hvordan de tar hånd om sin familie.

For det andre har vi ikke oppdaget evangeliet i den bibelske formaningen til mannlighet og kvinnelighet (jf Ef 5, Kol 3). Det gjør at vi møter trykket fra feminismen og sosialdemokratene med en "norsk" forståelse av formaning. Og vi blir flau og skamfull. Det med rette, for all del, men poenget er at den "norske" formaningen (= "skjerp deg! pass deg! ti stille!") er vesensforskjellig ifra den bibelske ("bli det du er!"). Vinner vi syn for den bibelske formaningen, vinner vi frimodighet på Guds vegne til å løfte opp autoritets- og underordningsprinsippet som godt og redningen for våre barn og unge, som i dag er i drift med en dyp, dyp lengsel etter far.

Dette er ærlig talt bare godt i mine øyne: Vi kvalitetssikrer lederskapet i menigheten ved å se hvordan aktuelle kandidater tar hånd om sine barn, sin ektefelle og sitt hjem. Dette vil gi oss et lederskap av åndelige fedre i stedet for høvdinger.

Jeg vet at vi som menn har mye å svare for og mye å arbeide med. Men selv om noen menn har misbrukt ordene om underordning og tvunget dem på sine hustruer, så opphever ikke det ordene og deres opprinnelige mening. Det blir som å si at fordi noen har brukt et ord galt, kan vi ikke bruke det rett: Fordi noen har brukt Jesu navn blasfemisk, kan vi ikke lenger bruke det evangelisk... Vi hører umiddelbart at slikt blir tullete teologi! Det er jo nettopp den opprinnelige meningen som kan gi oss veien ut av gamle mønstre etter det forvrengte bildet.

Bli med inn i en, for meg, inspirerende illustrasjon (mulig at den provoserer noen). Bli med meg til 2M 25:1-9, der Herren taler til Moses og sier: "Si til Israels barn at de skal komme med en gave til meg. Fra hver mann som har hjertelag til det, skal dere ta imot gaven til meg. Og dette er den gaven dere skal ta imot av dem: gull og sølv og kobber og blå og purpurrød og karmosinrød ull og fint lin og geitehår og rødfargede værskinns og *takasskinn* og akasietre, olje til lysestaken, krydder til salvingsoljen og til den velluktende røkelsen, onyksstener og andre edelstener til å sette på livkjortelen og brystduken. La dem bygge en helligdom for meg, og jeg vil bo midt iblant dem. Tabernaklet og alt som hører til det, skal dere i alle måter lage etter det bilde jeg vil vise deg." (2M 25:1-9).

Takas er trolig en art delfiner! Det var i tilfelle flere typer skinn som var mer fornuftig å ta i bruk, enn delfinskinns, ute i ødemarken... Men Gud ga Moses et bilde. Moses laget tabernaklet i alle måter etter det bilde Gud viste ham. Ennå i dag får vi forkynt Kristus

gjennom tabernaklets materialvalg og utsmykninger, redskap og planløsning. Vi er takknemlig for at det er et gudgitt budskap i tabernaklets bilde.

Gud ga også apostelen Paulus et bilde, av menigheten. Han beskriver det med sterke farger og klare linjer i brevene sine, særlig Efeserbrevet. Apostelen laget menigheten i alle måter etter det bilde Gud viste ham. Det bildet var så viktig for ham, at han påla medarbeidere å bli igjen i et område for å ordne "det som ennå stod igjen, og innsette eldste i hver by" Tit 1:5 jf Apg 14:23).

Bildet har **Kefale-struktur**. Det autoritetsprinsipp som billedlig uttrykkes ved termen "hode" (1Kor 11:3, Ef 5:23), har sitt logiske motstykke i et underordningsprinsipp som gjennomtrenger hele skaperverket og avspeiler seg i alt sosialt liv: barn/ foreldre, unge/ eldre, borgere/ øvrighet, menighetens medlemmer/ menighetens ledere. Det gjelder altså en struktur som omfatter langt mer enn forholdet mellom manne og kvinne.

Det gjelder en skapelsesordning, men mer: Autoritets- og underordningsprinsippet avspeiler et forhold som råder i selve guddomen, hvor Gud er Kristi hode. Det er beint fram umulig å påstå at kvinnens underordning skulle være en følge av syndefallet. Ikke en gang skapelsen er autoritet- og underordningsprinsippets urgrunn, men forholdet mellom to likeverdige guddomspersoner: Faderen og Sønnen.

Likestilling, i betydningen identiske roller, er ikke betingelse for likeverd. For samtidig som Jesus hold fast ved sitt likeverd med Faderen ved dette at han kalte Gud sin egen Far og gjorde seg selv lik Gud (Joh 5:18 og 10:33), så viste han til Faderen som den som var større (Joh 14:28).

Og verdien av Jesu lydighet ser vi av det at vår frelse og rettferdiggjørelse hviler på den (Rom 5:19). Det var ved denne lydighet og frivillige underordning under Guds vilje, som Kristi hode, at Sønnen vant over døden, dommen og djevelen. Avvæpnet ved korset, ved ydmykhet, ved lydighet.

Jesus har i sitt forhold til Faderen gjennom livet, døden og oppstandelsen vist oss hvordan autoritets- og underordningsprinsippet vil fungere i praksis og hvilket mektig våpen det er og hvilken herlig seier det gir.

Og hør: Gud vil at Kefale-strukturen skal speiles i menigheten og i familien, slik som Kristus er speilet i Tabernaklets kunst- og håndverksarbeide. For dette at Gud er Kristi hode stilles ved siden av at mannen er kvinnens hode (1Kor 11:3). Noen sier at vi bør skille mellom mannens og kvinnens rolle i familien og i menigheten. Men apostelen Paulus gjør ikke det. Tvert om: Han sammenvever dem i Ef 5. I lyset fra det egentlige bildet for Kefale-strukturen, Faderens forhold til Sønnen, ser vi at mannen bærer et veldig ansvar – og kvinnen en veldig mulighet.

Vi kan bryte bildet... Fornuften og omgivelsene frister oss til å bryte bibelens bilde av mannen og kvinnens tjeneste i menigheten. Derfor står vi i stadig fare for å forkynne noe annet enn det Gud har invitert oss til.

Redaktør Per Eriksen tegner opp veikrysset vi har gått inn i smertelig tydelig i sin artikkel "Ordinasjonsaken – hva nå?" (Budbæreren nr. 3, 8.februar 2004, s. 15), men jeg

har ikke inntrykk av at han ser hva han selv tegner. Han skriver: "Den Kefale-struktur noen finner i Det nye testamente, med anvendelse i familie- og menighetsliv, vil det for de fleste ja-tilhengere være svært problematisk å gi sin tilslutning til." Dette er dramatisk! Kefale-strukturen er en vesentlig del av vårt bilde av Gud. Endrer vi strukturen, kan vi med tiden endre vårt gudsbilde. Faderens forhold til Sønnen er bildet. Kristi forhold til menigheten er en avspeiling av det. Mannens og kvinnens rolle i familien og i menigheten skal være en avspeiling av det.

Hvordan kan vi begjære det faktiske bildet om vi ikke vil ha noe med avspeilingen å gjøre?

Jeg velger å holde fast ved bildet, fordi budskapet er *gudgitt, sterkt og utrolig vakkert!* Jeg ønsker ikke å stå for "ordningsfundamentalisme". Men jeg tror virkelig at der er tre grunnprinsipper som sammen – gjerne i et mangfold av ordninger – skal filtrere de rette personer inn i de rette roller.

Demokrati er ikke et skjellsord for meg! Men jeg tror ikke demokrati er det eneste ordet som skal lyde når vi ønsker å kvalitetssikre lederskapet i menigheten. Vi trenger nådegaveprinsippet og vi trenger autoritets- og underordningsprinsippet. Er prinsippet om "kvalifisert demokrati" godt, så er de to siste genialt gode. Og de skal ikke spilles ut mot hverandre, for de er designet til samhandling.

Jeg tror vi vil vinne mye på å få oppdage tre enkle sannheter som danner et grunnriss av en menighet bygd på de tre prinsippene jeg har nevnt ovenfor:

1. Alle kristne skal bære samme karakter: Åndens frukt (Gal 5).
2. Ingen kristne skal bære samme kompetanse: Åndens gaver (1Kor 12).
3. Enkelte kristne menn kan kalles inn i "hyrde- og lærertjenesten": Åndelige fedre (1Tim 3:5).

Med den siste setningen får vi løftet hele diskusjonen bort ifra sidesporet utredningen førte oss inn på med tittelen "Utredning om ordinasjon av kvinner til tjeneste i Den Evangelisk Lutherske Frikirke". Dette handler ikke først og fremst om hva menn og kvinner kan gjøre, men hva de kan være. En kvinne kan frimodig forkynne, profetere, be, veilede og mye mer enn "høvdingene" noen gang tillot henne (1Kor 11-14). Men hun kan aldri stå fram som åndelig far uten å bryte sin gudgitte identitet som kvinne.

Vi menn som sier vi tror på Jesus, vi trenger å nødbe Gud om tilgivelse for våre "bajasfakter" og forsøke å svare på Guds utfordring: "Adam, hvor er du?"

Jeg liker deg, Gunnar, men vi bærer ikke samme bilde av menigheten. Det gir oss en kraftig utfordring framover. En "kjøreregelkirke" kan kanskje hindre at vi kolliderer, men den kan ikke styrke fellesskapet oss imellom. Et fellesskap bygd på kjøreregler som faktisk skal hindre at vi møtes, er hinsides bibelens bilde av fellesskapet i menigheten og imellom menighetene i den første tiden. Så for ryddighetens skyld: Åpne og be meg gå! Nå sies det at vi begge bygger menigheten på Guds ord, samme bibelsyn endatil, men i tilfelle er det vel unødvendig å gi begge lederskapsmodellene rom? Det er riktignok taktisk klokt om man vil bryte med det klassiske synet fordi da vil slike som jeg fases ut av kirkesamfunnet over tid og det blir sannsynligvis ikke rekruttert inn mange nye

pastorer med syn for Kefale-strukturen. Jeg har sans for god taktikk, men dette er feigt! Det er dårlig gjort overfor de kvinner som mener seg å bære et Gudgitt kall til "hyrde- og læretjeneste" i våre menigheter og vi blir alle som en til latter for verden dersom det mulige, men visstnok unødvendige, synet på hyrde- og lærertjenesten skal få være med videre. Vi skal altså ta vare på et syn som ifølge flertallet av Synoden i Kristiansand helt unødvendig har hindrer kvinner i 20 x 100 år fra en tjeneste Gud faktisk har invitert dem til. Det undrer meg at mine meningsmotstandere kan leve med dette. Og noen sier endatil at de lever godt med det... I mine øyne har vi enten gjort kvinner urett veldig lenge, noe som er en grusom tanke! Og hindret Gud i å bygge menigheten sin etter sitt hjerte – det er en skremmende tanke! Eller så trenger vi fortsatt mot til å si som sagt: "Det står skrevet!"

